

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 132 - DESEMBRE DE 1991 - PREU: 150 P

Molts recordareu com era l'estació del tren d'Algaida cap als anys 30 i 40. Aquí la teniu. Pel que fa a l'autor d'aquesta fotografia trobareu una explicació a la pàgina 13.

EDITORIAL

QUALSEVOL TEMPS PASSAT FOU MILLOR?

Quan acaba l'any és freqüent sentir parlar del temps, que passa volant, i que anam de mal a pitjor, que el món no té remei i que acabarem malament. Perquè poguem comprovar si aquesta idea és encertada, hem recollit uns fets succeïts a Mallorca fa exactament sis-cents, cinc-cents...anys, perquè compareu.

1391: Pagesos amotinats entraren al Call de Ciutat, el saquejaren i mataren més de tres-cents persones de raça jueva; a finals d'any hi hagué execucions dels caps dels insurrectes, entre ells en "Brou de Pella" que fou esquarтерat. La reina imposà a l'illa una multa de 120.000 florins.

1491: Diversos Actes de Fe; unes 40 persones foren executades per heretges, unes quantes d'elles cremades vives. A un home li tallaren la mà dreta i després el penjaren per haver pegat unes bastonades a una imatge de la Mare de Déu a Fornalutx.

1591: Any de molta fam, ja que es va collir molt poc gra a Mallorca i també a altres llocs que eren proveïdors habituals, com Sicília. El racionament va ser severíssim i va haver-hi moltes malalties i morts per desnutrició.

1691: Diversos Actes de Fe: pel març contra 26 persones, pel maig contra 35, pel juliol contra 18; a moltes d'elles se'ls donà garrot i després les cremaren. Per altra part, hi va haver rogatives per falta d'aigua.

1791: Gran festa per la notícia de la beatificació de Sor Catalina Tomàs. Va ser condemnat a 10 anys de presó un home que es va fer passar per capellà i a 8 anys el barber que li féu la coroneta.

1891: Aquest any s'inicia a Mallorca una forta crisi econòmica a conseqüència de l'atur de les exportacions de vi a França ja que aquest país posà unes altes tarifes aranzelàries; a més, la fil·loxera destruïa les vinyes. Tot això representà fam i la solució extrema de l'emigració. Per si no bastàs, s'estava gestant la guerra colonial.

1991: S'acaba l'any i tots podeu fer-ne un balanç, dels fets i aconteixements que podem qualificar de positius i negatius. Després podeu comparar amb el que passava anys enrera i comprovar si es confirma la dita segons la qual qualsevol temps passat fou millor.

I com que no ens tornarem a veure fins passat Nadal, vos desitjam unes bones festes a tots.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
d'Algaida.

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador.
Petra.

ES SAIG només es responsabilitza de
l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet

Administra: Directiva Obra Cultural

Mecanografia: Mireia Mulet

Col·laboren: Pere Mulet, Joan Trobat,
Alexandre Pizà, Joan Mulet, Biel Bibi-
lioni, Biel Sastre, Miquel Fiolet,
Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor
Mulet, Miquel Serra, Catalina Marto-
rell, Antònia Maria Mulet.

CALAIX DE SASTRE

ELS COMPTES DEL SECRETARI

En la cosa de la llengua, els espanyols sempre van empenyats. Joan F. Mira, un dels nostres pensadors més clarividents, ha afirmat diverses vegades que el problema de l'autodeterminació és seu, dels espanyols. Nosaltres sabem allò que volem ser; no necessitam els externs per trobar els nostres distintius d'identitat. Ells, en canvi, sense nosaltres, i d'altres a qui també potejar, no són res. Millor dit, no saben ser res. Els segles d'imperi pesen com una llosa. I per això toleren amb la mateixa alegria que un mal de ventre rabiós qualsevol indici de recuperació dels nostres drets lingüístics i nacionals: es posen fets uns dimonis, treuen foc pels queixals com els gegants dolents de les rondalles.

La ironia, el sarcasme i totes les diverses formes d'humor solen ser més armes defensives que no agressives, i per tant generalment practicades pels qui ens trobam en situació de desavantatge. Ens ho podran negar tot, però sempre ens quedarà el recurs de burlar-nos despietadament d'ells, i a més de burlar-nos-en amb raó. Els opressors, pel contrari, solen gastar més la virulència, l'exabrupte, l'insult -l'altre dia per defensar el català a ca-nostra em digueren racista!- i tot un conjunt de fineses semblants.

Aquesta és la regla general, i com a tal regla ha de tenir la seva excepció, que com ja sabeu confirma la regla. Vet aquí l'excepció. El secretari del Colegio de Aparejadores y Arquitectos Técnicos de Ciudad Real ha remès una carta, escrita en alemany, al Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona on lamenta que li hagin enviat una cinta de vídeo parlada en català i en demana traducció a l'espanyol. Ara començam a anar, he pensat en llegir la notícia. Els espanyols reaccionen amb un to de broma davant una situació de conflicte lingüístic. Entre parèntesi, conflicte per a ells, que es neguen a entendre el català, una llengua de cultura; com diuen en anglès, una altra llengua de cultura, que es facin fotre!

Més ben dit: que s'ho facin mirar. Perquè el dit secretari demostra posseir unes ben curioses teories lingüístiques. El fet que els catalans parlin en català és, per a ell, la mateixa extravagància que els espanyols parlin en alemany. Per si de cas, i coneguda la seva facilitat per als idiomes, jo no deixaré que l'eficient secretari em faci cap casa, no fos cosa que posàs la "toilette" allà on van les piques d'escurar i viceversa.

I crec que no és conscient del dany que pot fer als seus, el secretari bromista. Si no és possible la comunicació entre catalans i espanyols, cadascun amb la seva llengua nacional i en termes d'igualtat, i aleshores cal recórrer a una tercera llengua supranacional -l'anglès, l'alemany...- l'espanyol deixaria de ser imprescindible. Una reculada escandalosa. Un desastre imperial. La pèrdua de Flandes. El principi de la fi del món. Els acadèmics i altres il·lustres senyories, amb un volum del Diccionario a cada mà, ja el deuen haver "cosido a mamporros", el pobre secretari.

EN CALAIX DESASTRE

M'HAN DIT QUE DIUEN

Quan ES SAIG del mes passat estava a punt de sortir, va passar per Algaida un fibló de vent que va fer bastanta destrossa. Al principi els comentaris, sobretot quan es va saber que no hi havia desgràcies personals, eren en broma, com si hagués estat una cosa casi divertida; després es va comprovar que el mal que va fer era molt superior al d'altres pobles, com Montuïri o Sant Joan, que tot d'una demanaren ajuda com a zones catastròfiques. La setmana següent només es veien colles de picapedrers per damunt les teulades, arreglant l'endemesa.

Un dematí un que va passar per l'Ajuntament va trobar la Casa plena de gent, i no era dia de pagament de contribucions; al final no va poder destriar si tots eren pagesos que anaven a declarar o cobrar el mal que els van fer les inundacions fa uns mesos, o si era gent que anava a declarar el mal que el fibló els havia fet.

Ja fa temps que sabem que a Algaida quan fa un llamp a prop ens quedam sense llum i sense telèfon. Ningú encara ens ho ha pogut explicar, que a punt d'acabar el segle XX, a un poble d'una de les Comunitats més riques de l'Estat, passi això. Bé, però el que no s'explica de cap manera és que sense perill de pluges ni de trons ni llamps, tots els telèfons d'Algaida vagin com han anat bastants de dies: o bé no donava senyal de línia, o senties una conversa d'altres telèfons, que no tenien res a veure amb tu. Hem sentit molts de comentaris sobre aquest tema durant el passat mes de novembre i, com moltes vegades, qualcú ha dit que l'Ajuntament hauria de fer qualche cosa, a fi de pressionar la Telefònica a veure si arregla aquesta situació. Un deia que no sabia d'altre poble on passàs això.

I el que no té remei, sembla esser, és el tema dels fems i trastos vells als llocs on estan situats els contenidors de recollida de fems. Tothom va trobar una feina molt ben feta per part de l'Ajuntament la neteja que va fer fa un parell de mesos. Però ja torna a estar per l'estil, i aviat n'hi haurà més, si segueixen tirant els ferros allà en comptes de telefonar perquè vinguin a recollir-los. I la solució de multar els infractors no és gens fàcil, com no posin un municipal nit i dia amagat vigilant...

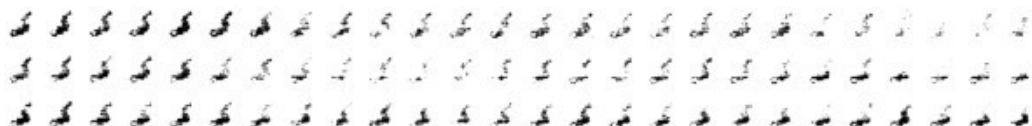
Bé, més val parlar de coses més agradables, com és el concert que tots els músics d'Algaida ens oferiren per commemorar la seva patrona, Santa Cecília. I a Algaida ja n'hi ha molta de gent aficada dins la música, entre la Banda, l'Escola de Música i l'Orfeó, a més dels parents i amics dels artistes... I es va demostrar al concert, amb l'església plena de gent, que a més segueix l'actuació amb molta d'atenció. Del que es va queixar la gent fou del fred que feia dins l'església, però amb això no s'hi pot fer res. I al dinar, segons ens han dit, no hi havia tanta gent com al concert, però envant.

El que va tenir èxit fou la xerrada sobre els bolets de Mallorca, que el doctor Carles Constantino, de Sóller, va fer al local de l'Obra. Estava ple, i la gent ha dit que en va sortir molt satisfeta. El que hem sentit comentar és que a partir d'ara no veurem tants de bolets per fora vila. Segons comentaris, la majoria són comestibles; però alerta, és qüestió de conèixer-los bé, abans de menjar-ne, que els dolents tenen males bromes.

I com aquell que diu, ja hem acabat l'any, i sense donar-nos compte. Vos dic això perquè ja vos he de donar els Molts d'anys i les bones festes per Nadal i Cap d'Any, i perquè penseu a escriure la carta als Reis, que diuen que l'any qui ve, el 92, vendran ben carregats: esperem que aquest carregament sigui de coses bones, que de dolentes ja en trobam arreu arreu. Bé, com hem dit: Molts d'anys, i fins l'any qui ve.

UN SORD

NOTES SOBRE L'ADVENT

El primer diumenge d'Advent comença l'any litúrgic. Els capellans canviem els llibres de les lectures que es fan a les misses. Ara estam acabant el cicle B i el primer diumenge d'Advent començarem les lectures del cicle C. A l'Advent els cristians ens preparam per celebrar Nadal.

El gran tema de l'Advent és l'esperança, que segons Peguy constitueix l'admiració de Déu. Certament és ben necessari que el nostre temps redescobresqui l'esperança. De fet, els analistes del nostre temps pensen que el moment cultural dominant és el nihilisme, o sigui la manca de sentit. Un monjo de Montserrat, el Pare Lluís Duch, ha escrit un llibre amb un títol simptomàtic: "Temps de tardor".

Un dels pensadors de moda, per ventura el filòsof de moda, és Nietzsche i dins l'obra de Nietzsche hi trobam moltes coses, però no hi trobam al·licients per a l'esperança.

El cristianisme té l'esperança en el seu propi nucli. Creure en Jesús és esperar en Ell. Els cristians tenim posada la mirada en Jesús, que des del final de la història ens diu: "mira, veig un món nou".

A la litúrgia d'Advent ens acompanyen tres personatges: l'autor desconegut de la segona part del Llibre d'Isaïes, Joan Baptista i Maria de Natzaret.

L'autor desconegut del Deuterocanònica, una obra que també s'anomena "Llibre de la consolació d'Israel" perquè comença amb les paraules "Consolau, consolau el meu poble..." Aquest home va saber dirigir un missatge d'esperança a un poble que vivia dins la tristesa i el desànim. Va aconseguir que el poble miràs el futur amb ulls plens d'il·lusió.

Joan Baptista, un home entre dos temps, entre l'Antic i el Nou Testament. Va preparar el ministeri públic de Jesús. Joan Baptista obria els ulls al poble i els feia veure la necessitat de canviar el seu estil de vida.

Maria de Natzaret, una senzilla dona de poble, elegida per Déu per esser la Mare de Jesús. Maria és la més gran entre totes les dones perquè és la Mare de Jesús i la seva seguidora més gran.

Tots aquests personatges giren entorn de Jesús, nostra esperança. Que aquest temps d'Advent ens acosti més a Jesús, ben conscients que créixer en l'amistat en Jesús vol dir també esser més germà dels homes.

TONI RIUTORT

NOTICIARI

TERBOLI DAMUNT ALGAIDA

El mes passat, en el moment que tan-càvem la revista, un terbolí va fer destrosses a Algaida i va seguir cap a Montuïri i Sant Joan. Tot just vàrem tenir temps per donar-vos la notícia. Avui la vos ampliam amb unes fotos i amb una glosa que en Jaume "Toledo" li va dedicar.

Ses darreres en tenia,
són coses que un no s'espera.
Es va obrir sa vidriera,
no vaig saber qui venia.
Tan sols no va dir: "Bon dia",
què cercava, ni qui era.

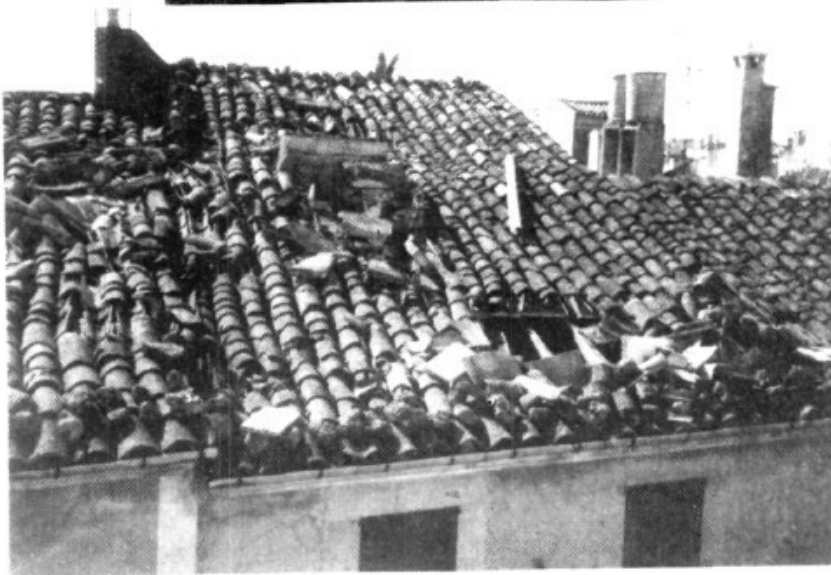
Vaig anar cap a tancar
per esquivar sa visita
quan teules i uralita
començaren a volar.
Aquí me vaig assustar
i vaig pensar en Santa Rita.

Era un terbolí de vent
amb una força brutal.
Se va xapar sa canal
fent un renou estrident.
Davant s'aconteixement
jo vaig dir: Aquí hi ha mal!

Aviat tornà partir.
Tanta sort que durà poc!
Si es vent segueix es seu joc
tot ho hagués fet botir.
No hagués quedat tenc per mi
ni una cosa en es seu lloc.

Però ja va bastar bé,
ne va fer d'animalades.
Només de teules trencades
n'hi va deixar un fester
i tot es mal que va fer
suma quantitats gruixades.

Mai havia vist d'aprop
actuar un terbolí.
Ara que l'he vist puc dir:
No és cap goig, és un bon cop!
I vos diré lo que trob:
Val més no en tornin venir!

PARROQUIA DE SANT PERE I SANT PAU

Dia 24 celebrarem la festa de maitines. Hi estau tots convidats.

Cada divendres alternatiu a les 21 h., reunió dels grups de I i II de Procés de Fe.

Cada dissabte a les 21'30, reunió amb joves de 18 anys o més grans.

Cada divendres alternatiu a les 22'15, reunió amb el "Grup Marxa".

Tots els divendres a les 17, catequesi de ler d'E.G.B.

Cada dimecres a les 17'15, catequesi pels cursos de 2, 3, 4 i 5è d'E.G.B.

Cada dissabte a les 11, catequesi pels nins que no poden assistir els dimecres.

Cada dissabte a les 20'30, catequesi pels cursos de 6è, 7è i 8è d'E.G.B.

Durant el temps d'Advent, catequesi d'adults cada setmana.

MOLÍ D'EN XINA

Divendres dia 29 de novembre s'ha inaugurat al Molí d'En Xina una exposició de gravats fets per un grup de nins i nines de les nostres Escoles. Les obres dels joves artistes suggereixen tot un món d'ingenuïtat i de creativitat a la vegada, que heu de conèixer, entre d'altres coses, per animar els promotors de l'experiència a seguir provant per camins tan engrescadors.

PLUVIOMETRE

Acostumats a les pluges de l'any passat, enguany les quantitats que es recullen semblen molt pobres. Aquest mes de novembre (fins dia 29) havien caigut 35'3 litres, i això gràcies a una ploguda de darrera hora.

La quantitat total del mes d'octubre va ser de 59'6 litres.

ACLARIMENT DE LA BANDA DE MÚSICA

Hem rebut de la Banda de Música la nota que segueix amb el prec de la seva publicació:

"A la revista ES SAIG del mes de novembre hi figuren les subvencions que l'Ajuntament concedeix anualment a diverses entitats, i així consta que l'Associació de la Banda de Música rep 600.000 ₧ de l'Ajuntament com a subvenció; això no és del tot vertader. La realitat és que la Banda de Música té unes actuacions concertades, és a dir un conveni amb l'Ajuntament a canvi d'aquesta dotació econòmica".

Signat: L'Associació de la Banda de Música.

CAMÍ DE SA COMUNA

No sabem si la qualitat de la fotografia permet veure amb tota la seva esplendor l'estat actual del camí de Sa Comuna. Però els que hi passen sovint amb el seu cotxe o motoret tenen la impressió que fan un d'aquests rallies que ara s'han posat de moda. I també s'enrecorden de l'Ajuntament, que si abans era criticat perquè asfaltava massa, deien, convé que els actuals governants recordin la dita aquella "entre poc i massa, sa mesura passa".

NIUS DE BRUTOR

El PSM aprofità la passada Fira per sensibilitzar la gent sobre els nius de brutor que embelleixen el nostre terme. L'Ajuntament va netejar els punts més conflictius i a més hi ha posat uns rètols informatius sobre com funciona la recollida de ferros vells. Però és per de més; els poca-vergonyes no saben llegir o fan com que no en saben. Ja hi torna haver brutor pertot.

FESTA DE SANTA CECÍLIA

Com ja és tradicional, els nostres músics festejaren la seva patrona Santa Cecília amb un concert a l'església del qual ja vos oferirem el programa el mes passat. El concert fou un èxit tant per l'assistència de públic com per l'atenció amb què fou seguit i per la qualitat de les interpretacions. La gent va sortir-ne molt satisfeta.

Després es va fer un dinar de germanor també amb molts de participants i va regnar entre els comensals un ambient d'envejable bon humor i sana alegria.

COMUNICAT DEL PSM

L'Agrupació d'Algaida del Partit Socialista de Mallorca volem fer públic el següent comunicat, on opinam sobre alguns aspectes de l'actualitat municipal:

1.- Coses tan evidents i necessàries com: que reconeixin els drets del nostre poble; que es desenvolupi plenament l'autonomia; que els representants polítics escoltin la societat civil i que no depenguin d'interessos partidistes externs a la nostra realitat; que ens augmentin les competències i el finançament necessari per fer possible l'autogovern;... els partits majoritaris d'Algaida no les consideren desitjables. Només així s'entén que diguessin un NO rotund a la nostra proposta que l'Ajuntament s'adherís a la campanya "VOLEM COMANDAR A CA-NOSTRA", encetada per les entitats cíviques representatives de la societat illenca (Agrupacions d'Empresaris, Sindicats, Associacions de Pares d'Alumnes, Obra Cultural Balear,...). Pel que es veu, als nostres regidors els agrada continuar amb la situació actual de dependència absoluta de Madrid.

2.- També presentàrem una altra moció en la qual demanàvem que la Sessió Plenària estudiàs i aprovàs les mesures pertinents per organitzar la recollida de residus fàcilment reciclables: paper, roba i vidre. Bé idò, la nostra petició ni tan sols va ser inclosa a l'ordre del dia del Plenari, amb l'excusa que la Mancomunitat des Pla estudia ara aquesta problemàtica. I sense cap excusa, amb el més absolut dels desprecis, tampoc no es va tractar la segona part de la nostra proposta, consistent en el fet que l'Ajuntament utilitzi, sempre que sigui possible, paper reciclat.

3.- Després de casi mig any del canvi de govern municipal, la problemàtica urbanística segueix sense solucionar-se. Què passa amb les Normes Subsidiàries? Per què encara no s'ha començat el procés de la seva redacció? Abans era un problema urgent. I ara? Què ha canviat?

Algaida, 28 de novembre de 1991

ELS LECTORS ESCRIUEN

Sr. Director:

Li agrairia que publicàs aquestes retxes que exposen dues queixes referents a la nostra Unitat Sanitària.

Primera: Molts de dies hi ha gent que espera a partir de les vuit del matí i el municipal encarregat d'obrir no ho fa normalment fins a les vuit i mitja o quan falta un quart per les nou. Crec que no seria demanar massa a l'Ajuntament que l'hora d'obrir fos a les vuit i així aquesta gent -solen esser persones majors- no passarien fred. Bastaria que això es fes els mesos d'hivern, de novembre a abril.

Segona: Durant l'estiu hi havia un sol metge per substituir els dos que tenim; començava la visita passades les onze i qualche dia hi havia malalts fins a les quatre. Pens que seria lògic que cada metge tengués el seu substitut i que es respectàs l'horari de cada metge. Comprenc que això ja no depèn de l'Ajuntament, però segurament podria fer-hi qualche cosa.

Molt agraït.

Un algaidí afectat

NOTÍCIES DE L'AJUNTAMENT

ESCORXADOR

L'Ajuntament d'Algaida sol·licità la inclusió del Projecte Bàsic i d'execució de Reforma i Ampliació de l'Edifici de l'antic Escorxador Municipal, en centre Cultural Municipal, i ho sol·licita en el Programa d'Inversions culturals del Consell Insular de Mallorca per a l'any 1992, amb un pressupost de 13.436.418.-P.

A la reforma projectada existeix una voluntat de respectar l'aspecte exterior de l'edifici, tant amb aspectes volumètrics com de distribució.

Referent a la distribució interior es respecta l'esquema general i es reconsidera la utilització de les sales. A la vegada, es crea un altell per aprofitar la gran altura de la sala central.

A part del que ja s'ha dit, s'adequaran les zones interiors i s'equiparan d'instal·lacions a tot el conjunt; a més de complir amb les normes relatives als usos a què es preveu s'han d'emprar.

La reforma es concreta a l'edifici principal i els patis anteriors i posteriors a aquest; les dues edificacions dels costats seran objecte d'un següent projecte.

A l'edifici principal s'hi podrien incloure una sèrie d'activitats com assaigs de la Banda de Música, Escola Municipal de Música, Titoeta Ràdio, Escola d'Adults.

Alhora, ja es sap que el CIM ens ha inclòs dins la llista provisional del Programa d'Inversions Culturals per a 1.992; per a Transformar l'antic Escorxador en Centre Cultural.

XARXA D'AIGUA POTABLE I SANEJAMENT

Per part de l'Ajuntament d'Algaida, s'ha sol·licitat la inclusió al Pla d'Obres i serveis de 1.992, del Consell Insular de Mallorca, de l'obra Projecte de xarxa de Distribució d'aigua potable i sanejament sanitari d'Algaida - Zona fase -. El pressupost total de l'obra puja a 165.644.466.-P, essen l'aportació municipal del 25% del total, concretament 41.411.116.-P. Aquesta fase inclou la resta del nucli d'Algaida, (Amargura, Campet, Unió, Palma, Quarterada, Església, ...).

L'Ajuntament també ha sol·licitat la inclusió al Consell Insular, en el Pla Plurianual d'Inversions locals 1992-94, de l'obra de xarxes de distribució d'aigua potable i sanejament per als nuclis urbans de Pina i Randa, que d'acord amb una estimació de pressupost realitzada, pareix que per a Randa puja a uns 61.734.075.-P i per a Pina 115.594.297 pessetes.

ASSISTENTA SOCIAL

Per motiu del nomenament de l'assistenta Social Petra Juan Socias, com a Coordinadora dels Serveis Socials de la Mancomunitat del Pla, a partir d'aquest mes, Margarita Bauzà Rosselló serà la nova assistenta social del nostre poble.

El seu horari de consulta passarà a ser els dijous dematins de 9 a 13 hores.

FIBLÓ

Com ja sabem, el passat dia 26 d'Octubre un fibló va afectar d'una manera parcial el nostre poble, els seus efectes es feren notar en primer lloc per Son Verdera, seguint cap el Casc urbà pels terrenys que es situen entre el Campet i c/. Quarterada. En el Casc urbà, afectà a edificis i construccions dels carrers Quarterada, Costa i Llobera, Palma, Roca, Església, Unió, Laberint, Sitjar, Placeta des Sitjar, Aigua, Ribera, Pare Pou, Metge Verger, Joan Alcover i Mesquida. Posteriorment seguí cap a darrera Ses Vinyes fins a la Carretera de Manacor, lloc on va arrabassar un parell d'arbres que interromperen el tràfic.

Els algaidins afectats, han presentat a l'Ajuntament, pressupost del dany que han sofert. El total de pressupostos presentats puja a la quantitat de 8.339.570.-Rs.

El batle d'Algaida es va posar en contacte amb el President del CIM, amb el President de la Mancomunitat del Pla i amb autoritats adients per tal de tractar el tema de les possibles ajudes; a més, també, es va parlar amb els altres batles dels municipis afectats (Montuiri, Sant Joan i Petra) i en la Conselleria de la presidència.

Després de les gestions fetes, es va decidir fer un escrit sol·licitant ajudes a nivell de Mancomunitat del Pla que englobàs tots els pobles afectats, dirigit al Consell Insular i al Gover Balear. A més, l'Ajuntament d'Algaida va dirigir un escrit a les dues institucions esmentades, acompanyant còpies dels pressupostos i sol·licituds dels particulars afectats.

AUXILIAR ADMINISTRATIU

Durant aquest mes s'han realitzat oposicions a l'Ajuntament d'Algaida per una plaça d'auxiliar administratiu.

El guanyador d'aquestes oposicions ha estat en Bartomeu Fiol Vanrell, que fins ara havia treballat a l'Ajuntament com a interí.

HORARIS

Per tal d'agençar l'aparell administratiu de l'ajuntament, s'ha ampliat i modificat l'horari dels funcionaris.

L'atenció al públic continuarà essent els dematins; però certs dies, a l'horabaixa, els funcionaris treballaran a l'Ajuntament per tal de posar al dia tota una sèrie de questions que de segur possibilitaran una gestió administrativa més àgil i eficaç.

ALGUNES CURIOSITATS QUE FRANCESC MULET, LLICENCIAT DE MEDICINA, VAIG COMENÇAR A ANOTAR DIA 1 DE MARÇ DE L'ANY 1788. (I VIII)

PORTES

Si voleu fer algunes portes de tela i llavor per poder-la pintar o si les volen totes d'un color sia blanc, blau, color de cel, vermei, etc. i així mateix poder fer-lo a unes portes que sien veies corcades i fer-les llises si no lo són o a un llit qui està corcat principalment si és de posts i bancs és més fàcil i lo reforcen o alguna posteta, llibrerieta o lo que voldran, agafaran guix i que sia blanc molt i ho fa més polit segons sa quantitat que hauran menester i lo cendran amb cedàs mediano de tela i cernut lo posaran dins un ribell amb aigo molteta i s'hi estarà un dia o dos perquè perda sa verinada i es guix s'escolarà baix (i sa calç no sé si deu esser bona) i llavors tiraran s'aigo i deixaran fer es guix tot sol dins es mateix ribell i el posaran en es sol i serena si volen però que estiga guardat de sa pols, i com serà sec el picaran dins un morter ben picat i el tornaran cendre bé, i llavors faran aigo cuita clareta i en esser feta la llevaran des foc i en posaran dins una escudella o ribella i llavor hi posaran d'aquell guix cernut fins que veuran que serà espesset (sa primera vegada si n'hi han de dar dues o tres o si no es guix ha de ser més espesset) i llavor amb un pinzell (que és un bastonet i a un cap hi ha un ramerató de cerres de bístia) hi donaran una passada ben donada i llavor heu deixaran eixugar en es sol o a s'ombra i el sendemà o en esser ben eixut n'hi donaran una altra si volen o dues etc. sobretot sa darrera passada, si volen que sia tot d'un color, picaran es color lo que trobaran que hauran menesterben picat i llavor el mesclaran, posaran en remull amb un poc d'aigo i l'hi tendran fins que sia fus, i llavor el mesclaran amb es guix i aigo cuita i després ben remanat li donaran sa darrera passada; si hi posen blavet farà com a color de cel i aigo cuita; primer la posaran en remull feta trossos

dues o 3, o 4, o 5 hores i llavor la bullen amb sa mateixa aigo i jo pens que si agafen goma i la tenen en remull dins una olleta o escudella fins que és fusa i llavor la mesclen amb es guix així com està dit que també seria bo, però no crec que fos tan bo com feta amb aigo cuita.

MODO DE FER AIGO SAL PER LA XUIA I MÈTHODO D'ADMINISTRAR-LA PERQUÈ SIA BONA TOT L'ANY

Luego d'haver mort es porc i desxuiat, posaran sa xuia tota sencera i en un tros o dos damunt un canyís o canyissa etc. i hi posaran un poc de sal pertot i la deixaran estar un dia o dos; després faran bocins de sa xuia de sa grosària que voldran i luego de fets, si poden los salaran de'n un en un dins un plat, o damunt un canyom etc. i així com aniran salantlos los posaran dins un ribell, o dos, amb un plat baix perquè s'escol sa verinada, i la deixaran estar d'este modo 8, o 9, o 10 dies; després la treuran de pressa en pressa, i en tant que la treuran la rentaran de pressa en pressa dins un ribell amb aigo natural, cuia aigo servirà per fer la aigua sal, i així com la rentaran l'estendran damunt unes estovaies, posades damunt un canyís o caixa etc. i la deixaran eixugar una nit, i faran l'aigo sal del modo que se segueix posant-hi la sobre dita aigo: Posaran la sobredita i tota la que trobaran que hauran menester per salar la xuia dins una olla o caldera (esta és d'advertir que s'espenya molt, i així si tenen olla de terra gran és millor) i hi posaran sal proporcionada, la deixaran bullir i ho remenaran de tant en tant afegint-hi sal a poc a poc fins que veuran que sa cullera o llisa surt blanca i dita sal ja no es fon; (advertesc que si trien la sal antes és millor); deixaran refredar dita aigo sal bé, i amb esto s'hi ha d'anar amb cuidado, i a l'entretant

compondran la xuia dins l'olla colera, o pica, etc. i en esser l'aigo ben freda l'hi posaran fins que tap bé la xuia, i la guardaran per lo ús observant en tot molta netedat, i fent-ho desta manera tot lo any menjaran una xuia molt gustosa que sempre pareixerà fresca; i lo que diuen de que si treuen la xuia amb los dits se pert, és friolera, perquè he observat el contrari, a no ser que sia manejada per persona bruta o indiscreta. S'ad-

verteix que l'aigua sal d'enguany se pot posar d'un any a s'altre, esto és, V.G. lo any qui ve se pot tornar bullir amb l'aigo del ribell amb què renten sa xuia, i afegir-hi més aigo, i sal si és necessari, i així mateix és bona; però lo altre any la tiraran, o la posaran dins el cup aamb lo vi, i en faran de bell nou, i així un any part altre se farà de nou.

Per la transcripció **PERE MULET**

LA FOTOGRAFIA DE LA PORTADA

La foto antiga que aquest mes publicam a la portada és obra de Pere Mascaró i Castelló (1888-1973), un mariando més conegut com "Mestre Pere des retratos", "Es retratista Mascaró" o simplement pel "Retratista de Maria de la Salud". Com tants de mallorquins del seu temps va haver d'emigrar a l'Argentina, on aprengué l'ofici de fotògraf; una vegada retornat al seu poble, a partir de 1926 i fins a 1950, es dedicà a retratar pràcticament tots els pobles de Mallorca. La seva col·lecció fotogràfica es conserva a la Biblioteca Gabriel Llabrés, propietat de l'Ajuntament de Palma, i els particulars o institucions interessats en poden aconseguir còpies si així ho sol·liciten. Aquesta col·lecció conté, a més de la de la portada, tres fotografies d'Algaida i dues de Pina, que publicarem en mesos successius.

Amb el títol "La col·lecció Pere Mascaró" l'Ajuntament de Palma n'ha publicat un llibre, el número 2 de la sèrie "Rúbrica", que permet conèixer amb tot detall la vida i obra d'aquest retratista mallorquí.

XERRADA-COL·LOQUI

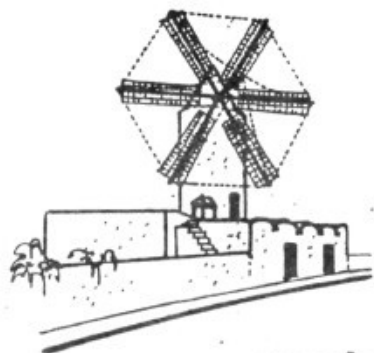
Dia 20, divendres, a les 21 hores se celebrarà a l'Ajuntament una xerrada-col·loqui sobre "El cànon de l'aigua i el nou impost sobre activitats econòmiques (I.A.E.)". La xerrada l'organitza el PSM i serà a càrrec de Pere Sampol, diputat al Parlament Balear.

Solucions al mots encruats: Horitzontals: 1. Sa Talaieta. 2. obesitat. N. 3. secat. camí. 4. tunroc. pam. 5. éri. 7. meló. 6. nacres. Sas. 7. ir. 0. és. ni. 8. D. isit. nat. 9. ovacionada. 10. rama. tarat.

Verticals: 1. sostenidor. 2. abeurar. va. 3. tècnic. iam. 4. asar. rosca. 5. litote. II. 6. At. C. setot. 7. iac. M. S. na. 8. etapes. nar. 9. T. malanada. 10. animositat.

Els Molins Fariners d'ALGAIDA

avui: **MOLÍ D'EN ROIG**

L'emplaçament d'aquest antic molí fariner l'hem de situar al nº 59 del carrer d'es Sol i malgrat que no figura enlloc la data de la seva construcció no ens farem molt lluny si la localitzam devers mitjan segle XVIII. Per referències anteriors sabem que els moliners que manaren construir el molí de Sa Punta, entre els anys 1798 i 1800, habitaven i exercien el seu ofici precisament en aquest molí d'En Roig.

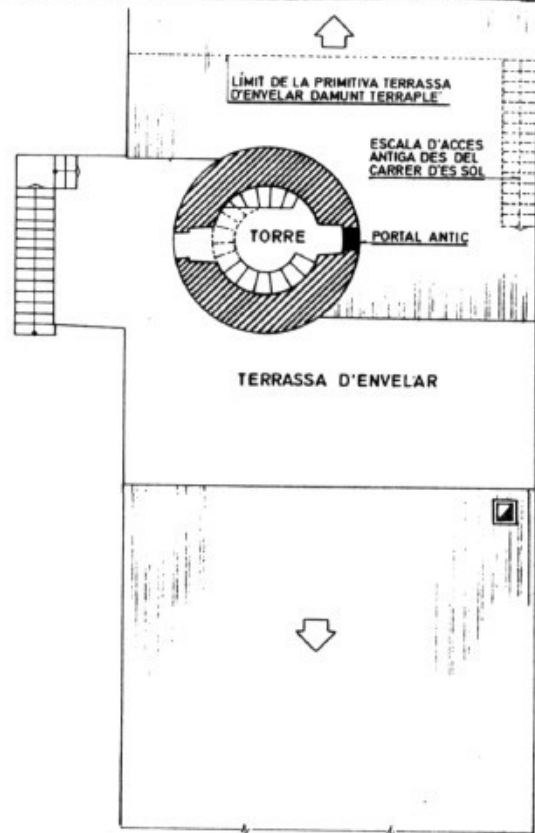
L'estructura fonamental d'aquest molí ha sofert molt poques modificacions al llarg dels anys i creim que en el seu estat primitiu aquesta estructura era única al nostre terme. La torre quedava emmarcada per la part de llevant amb la vivenda del moliner, formada bàsicament per una nau i mitja de bòveda de canó, que degut a la seva alçària pot donar cabuda a una planta intermitja ocupada per la sala-graner i un antic dormitori, avui condemnat. A la part de ponent la torre quedava protegida per un gruixat mur de contenció terraplenat fins a la terrassa d'envelar i amb accés escalonat des del carrer d'es Sol. (Vegeu als plànols adjunts la disposició antiga i actual d'aquest molí). L'abans esmentat terraplenat va ser desmuntat fa més de 71 anys pel mestre picapedrer Pere Joan "Fosca" i al seu lloc s'hi bastí la portassa actual, que fa uns deu anys ja necessità mà de mestre, perquè li varen haver de substituir la canyissada per materials més moderns. L'amo'n Guillem Vanrell "Rapinya", que és el propietari actual, se'n recorda de quan tenia 6 o 7 anys i desmuntaven l'esmentat terraplenat, de la gran

quantitat de carretades que transportaren d'aquella demolició. Foren usades per arreglar les carreteres de la comarca una vegada convertides en esquerda.

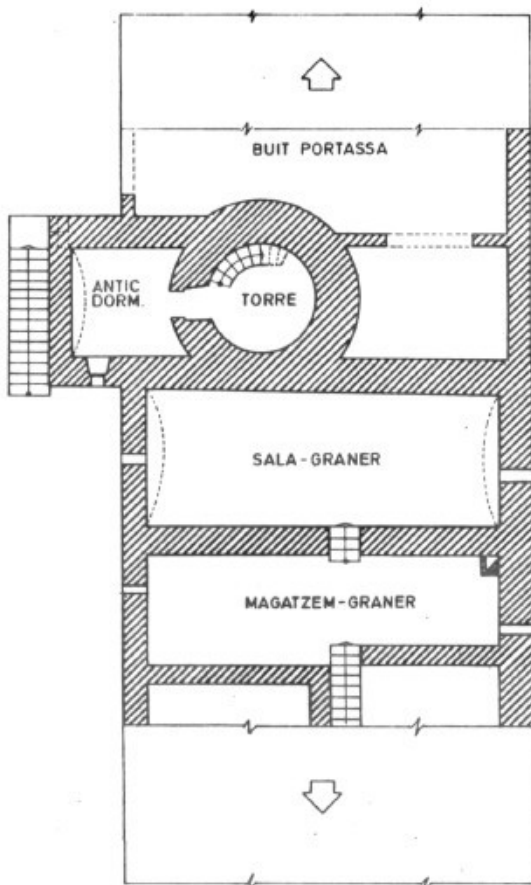

Un dels aspectes que més crida l'atenció d'aquest molí, si l'observam des del carrer d'es Sol, o millor si ens situam damunt el terrat d'envelar, és la gran extensió que ocupen les teulades que cobreixen les dependències annexes al molí pròpiament dit. Per això als plànols adjunts només hi hem marcat les més apropiades a l'antiga edificació.

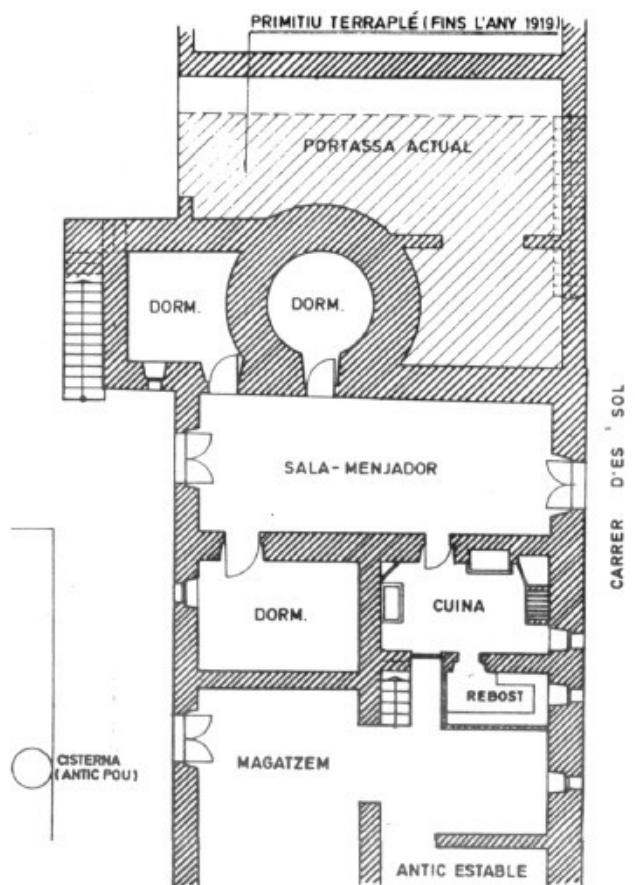
Totes les dependències interiors del molí d'En Roig són d'una gran rusticitat i no han sofert cap casta de modificació, si exceptuam les que afectaren a la torre que més envant detallarem, i el paredat de la porta que comunicava la cuina amb altres habitacles, que els propietaris, quan el molí fou llogat, es reservaren per a ús propi. Davant aquestes dependències (magatzem, estable,...) i a l'altre costat de la carrera hi ha una cisterna feta per l'amo'n Miquel Vanrell, pare del propietari actual, aprofitant que ja hi tenien un antic pou que s'havia quedat eixut.

PLANTA COBERTA
ESC. 1: 200

PLANTA ALTA
ESC. 1: 200

PLANTA BAIXA
ESC. 1: 200

L'accés primitiu de la torre del molí a través de la sala-menjador quedà condemnada amb la reforma de l'any 1919 i va desaparèixer l'escala de caragol, usant-se avui com a dormitori. Aquesta escala es torna fer present al pis immediatament superior, que comunica amb l'antic dormitori ja esmentat. Per arribar-hi, primer s'ha de pujar a la terrassa d'envelar, accedir a la torre i baixar a la planta intermitja, just fregant la bòveda de canó als laterals d'aquest primitiu dormitori. Antigament hi havia un altre accés a la part oposada de la torre (vegeu plànols) des de la terrassa d'envelar, per facilitar l'entrada als clients del moliner que pujaven directament per l'altra escala, desapareguda amb la reforma de l'any 1919, que donava al carrer d'es Sol. Si seguim pujant a la torre ens trobarem amb el replà de subaix les moles, on s'ensacava la farina i finalment arribarem al pis superior, sostingut per dues reforçades jàceres d'alzina. Dins aquesta planta superior no queda absolutament cap resta dels mecanismes

originals del molí, únicament el finestró de ventilació i un buit circular dins el mur de la torre, que servia per a repicar la mola superior, posada de cantell; la coberta del pis de les moles en aquest cas és d'uralita, que substituï fa 60 anys una teulada anterior que es féu malbé quan tregueren les moles de lloc.

Aquestes moles varen esser davallades fa uns 60 anys, els mateixos dies que les dels molins de Sa Punta, d'en Bosso i d'en Nofre. Per fer aquesta feina llogaren els ternals més grossos que trobaren a Ciutat i se'n encarregà mestre Pere "Corró", ajudat pels propietaris dels molins esmentats. Les moles del molí d'en Roig anaren a parar a una cimetiera de Lloseta per seguir molturant.

El darrer moliner que suposadament exercí com a tal en aquest molí fou l'amo'n Guillem Mascaró "des molí d'en Roig", que a la seva mort deixà el molí i la quarterada i mitja de terra dels seus voltants a la seva filla Catalina Mascaró Puigserver (casada amb l'amo'n Miquel Vanrell) que quan morí l'any 1927 repartí aquesta herència de la següent manera: el molí i mitja quarterada "grossa" al

seu fill Guillem Vanrell Mascaró i un quartó als altres fills Miquel, Bernat i Bet Vanrell Mascaró.

L'amo'n Guillem ens conta que ell i el seu germà major nasqueren al molí d'en Roig i son pare hi va habitar fins fa devers 38 anys, quan passà a viure amb una germana a Sa Tanqueta. Al cap de poc temps llogaren el molí a l'amo'n Tomeu "Meví", que hi habità per espai d'uns cinc anys. Després hi va passar en Toni "Rito", que feia d'arrual, durant 6 o 7 anys. Més tard hi va viure una família de ciutadans prop de vuit anys. Poc després l'amo'n Guillem tengué una trista experiència amb uns llogaters que només li feren desastres; havien contractat per un any i als set mesos els va treure defora cansat de bregues i discussions. Més envant hi passà el sogre de n'Andreu Tugores, de sa benzinera, per espai de 2 o 3 anys i finalment arribam als estadants actuals, que habiten

per Ciutat i només hi van esporàdicament els caps de setmana i, segons el propietari, fins ara s'han portat molt bé.

I per acabar despedirem el molí d'aquest mes amb una cançó que, com sempre, fa referència a l'ofici de moliner. Diu així:

Un moliner roba blat
casi sempre que moltura,
i un carnisser amb sa mesura,
en lloc d'una taiadura
hi posa un os pelat.

Text, plànols i fotografies:

MIQUEL SASTRE "FIOLET"

FOTO ANTIGA

Aquesta foto ens mostra els excursionistes que organitzaren una passejada a Alcúdia per celebrar la representació de "L'amo de Son Magraner" d'En Pere Capellà. Hi podeu identificar el Rector d'aleshores Joan Martorell a més d'en Pere "Toledo", Anita Balaguer, Antònia de Ses Cases Noves, Toni Molinou (que era el xofer), Biel Janer Manila, Antònia Palomina, Bernat Xico, Miquela d'Es Rafalet, Biel Salas, Francisca de Can Rosseió, Xesc de Ses Cases Noves, Jerònia Perota i Llorenç Quitxero.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

ACTIVITATS

Quan surti aquest número d'ES SAIG ja haurem fet, si el temps ens ho permet, una de les excursions d'aquest mes: de Lluc a Caimari pel camí de SES FIGUEROLES, dia ler de desembre. L'altra excursió serà dia 22 a Estellencs - Puigpunyent pel camí vell, passant per Son Fortuny-Sa Font de s'ull de Sol-Coll d'Estellencs-S'Ermita-Muntanya de Son Forteza-Sa Teulera i Son Forteza i arribada a Puigpunyent. (No és difícil i assequible per a tothom).

Apunteu-vos a Jerònia Cañellas tfon 665249.

Sortida a les 9:00h de Plaça.

Al local social, divendres dia 13, Jaume Llabrés ens passarà diapositives i ens parlarà sobre JARDINS DE MALLORCA.

També al local social, XOCOLATADA de la nit de NADAL. Dia 24, després de MATINES. VOS HI ESPERAM A TOTS.

Per les festes de Nadal, com ja és costum, aprofitarem per cobrar-vos la quota de socis, que enguany serà com l'any passat:

2500 adults
2000 estudiants
500 infants

Com tots ja sabeu amb aquesta quota anual, a més de fer possible que es realitzin les activitats, teniu dret a la revista ES SAIG, exceptuant la quota infantil.

Excursionistes a sa Torre de Can Palou

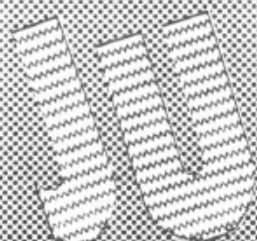
El Dr.Constantino parlant de bolets.

JUTIPIRI

92

DESEMBRE

La Revista del Cor, la Melsa i el Fetge

proposicions
deshonestes

NAIT-CLAP NADAL'S BLANC'S.

Per aquestes dates tan assenyelades et presentam les nostres novetats:

Magdalena Cirereretes de Pastor: et guardaré l'ànima. No el perdràs si ho fas amb mi.

Magdalena Pelussa: Vine a fer-me el betlem al meu betlem.

Magdalena Bou: Un alè càlid.

Magdalena Estel amb coa: Sensacions inusitades (travesti).

FESTA DE NIT DE CAP D'ANY A LA PETITA BODEGA

(c/ Queipo de Llano, s/n. Selva).

*Gran menú: Fideus i pop amb ceba. Cava i vins en tetabrick. Selecció de Torrons i dolços de nadal.

*Gran festa amenitzada pels grups Juan Guerra i família (pellassos), Pascual Ambre (equilibrista), el gran Canyelles (faquir). Tota la nit actuarà l'orquestra 'Sembla Mentida'.

*Gran preu: Trenta monedes.

AGÈNCIA DE CORRESPONSALS F.

Necessitam personal per a feina ben retribuïda. No cal experiència. Formació a càrrec de l'empresa. Imprescindible carnet (de conduir). Disponibilitat completa.

Antoni Benemèrit s'ofereix per feina que sigui ridícula. Abstenir-se seriosos.

COLMADO CALDENTEI. oFERTEs.

+Pots de tomàtiga caducats KREMLIN a 12 pessetes la dotzena.

+Cuixot embalsamat TUTANKAMÓN. Antic, amb solera, a 130 pessetes la peça.

+Sabó flux artesanal fet amb raïssons de la matança del 73, a 20 pessetes la caixa de 600 pots.

+ (També tenim sobrassada d'amagat, però no ho digueu).

Agrupació filatèlica en vies de legalització s'ofereix per assumir les culpes de tot el dolent que passi. També acollirem personatges no desitjables. Telèfon de contacte: 123456789. Demanau per Toni Quehefetjo Permerèixer això.

3 dins un llit

2

Volem començar una nova secció a Jutipiri. L'objectiu és (i som plenament conscients que per ventura mai no ho durem a terme) fer tota una sèrie d'entrevistes a personatges rellevants del món immediat que ens envolta. En certa manera, ja ho iniciarem amb una entrevista a Rafel Pherrer la temporada passada ("Un poal enmig de dues granes") Ara, "Tres dins un llit" n'es la continuació.

Hem volgut que Ella sigui la primera perquè és la més "guapa". Presidenta perenna de la delegació d'Algaida de l'Obra Cultural Balear. Ella és Antònia Maria Mulet.

Què fa per a conservar-se tan "guapa"?
Quin és el seu secret?

(Rialles fresques: ha, ha, ha, ha. Abans de contestar tragué un mirallet i un pintallavis del seu 'necesser' i es retocà els ulls). Ja ho veis, cap secret ni un! Cada vegada torn més vella, de cada vegada me pansesc més. (Més rialles fresques) De cada vegada vaig a "menos", a "menos"! no a menys, a "menos"... Ja m'agradaria trobar una fórmula per conservar-me. N'hi ha que se conseven molt bé com aquella que l'han feta lady Espanya.

Quan va a uns grans magatzems, què
compre primer: un producte de bellesa o
un llibre?

Bon Jesús! Un producte de bellesa, que vol dir! Què he de fotre jo un llibre?! Bé, seriosament, jo als grans magatzems no hi sol comprar llibres. Ho faig a les tendes especialitzades: a les llibreries. (Ens explica que està subscripta al Club del Llibre i a la col·lecció Grans Obres de la Literatura Universal, però no ho deim perquè ens manca espai). M'agrada comprar llibres, si, m'agrada. (I afegeix, molt fluixet que productes de bellesa en té molt pocs).

Està barallada la cultura amb la bellesa?

No. Sa cultura és bellesa. Com voleu que estigui barallada?

I a Algaida, la gent, és "guapa" o culta?

Uff! És molt difícil de contestar, això.

Hi ha un poc de tot. Hi ha gent "guapa" i hi ha gent culta. (I després ens explicà que hi ha gent "guapa" que és culta i gent culta que no és "guapa", però com que la cultura també és bellesa... i els entrevistadors varen pedre el fil).

Per què tens amagada la 'moguda'
cultural dins el teu rebost?

Sa 'moguda' cultural? Jo no sé si n'hi ha, de 'moguda' cultural. Saps que ho és, de difícil, moure sa gent... és molt mal de fer. Ja m'agradaria que n'hi hagués. Si per ventura aquesta gent "guapa" que deiem fa un moment li interessàs més sa cultura que sa "guapura" podríem fer més coses. La gent no es vol comprometre.

Qualque cosa té el poder: bellesa,
eròtica... però per qualque raó fa anys
que no vols deixar la presidència de
l'Obra Cultural.

Oh! Per descomptat! Presidenta i secretària, perquè de tesorera no m'hi volen... (Més rialles fresques. Es posa seriosa de cop) Sabeu què passa? sa gent està molt cremada, sa gent no té ganes d'assumir aquests càrrecs ni res i a qualcú, li ha de tocar. I més que res jo som presidenta perquè s'ha de menestar qualcú que figuri damunt es papers, però és sa junta directiva sa qui pren ses decissions. (Torna riure) Això de s'eròtica des poder no ho entenc molt. A mi m'agrada s'erotisme.

JUTIPIRI

3 dins un llit

L'Obra Cultural Balear d'Algaida, mantendria un pavelló a l'Expo de Sevilla?

L'Obra Cultural no ho sé, jo no! (Riu deu minuts amb rialles fresques). A mi m'agradaria anar a Sevilla, ara mantenir un pavelló a l'Expo... de cap de ses maneres! (I ens renya:) I ara, com se vos ha ocorregut aquesta pregunta?

JUTIPIRI

JUTIPIRI

JUTIPIRI

JUTITEST.

Per acabar Tres dins un llit, sometem la nostra benhaurada i estimada Antònia Maria Mulet al test de Jutipiri. Això és el que li suggerí les següents paraules:

Cristòfor Colom: Colonitzador.

La Niña: La Pinta i la Santa Maria.

El Temps: (Riu) La revista El Temps (Riu més)

Porciúncula: S'escola!

LOGSE: Reforma.

"Topacio": Me sembla que és un serial de la televisió.

"Pijama para dos": Ai, ja m'agradaria! (Ara som nosaltres els que reim).

Bossa de mà de plexi-glas: Ai, no n'he tengut cap mai però m'agradaria conservar-ne qualcun... Ara me deis vella!

Optalidon: Mal de cap.

Verinosa llengua: Vos ho he de dir?

Cabrera: És un paradís, però no el ens deixen fruit.

I com que Antònia Maria Mulet ens cau molt bé (és vere) i ens va convidar a menjar torró que li quedava de l'any passat (no és vere), hem cregut convenient regalar-li el següent estudi grafològic (es vere).

Antònia Mª Mulet

Segons podem deduir de la claretat de línies de la seva signatura, el color que li agrada més és el vermell. La manera particular d'escriure la lletra ema, posa en evidència que el plat salat que més li plau és la musaka i, el dolç, és el gató. La lletra te final suggereix l'ús desmesurat de productes de cosmètica Margaret Astor ("para ti, porque eres joven"). La rúbrica ovalada denota una mentalitat oberta. Això fa que sigui una lectora assidua de l'Avui. L'abreviatura de Maria amaga la seva gran afecció a la cervesa (només una cada dia) i una passió oculta pels calcetins. La trivialitat del l'accent damunt la lletra o, és clara: li encanta jugar a Trivial. Ella és meravellosa!

jutipiri

**Secció fictícia
d' ES SAIG**

Dirigeix: Carles Sol.

Cap de redacció: Albert Siquesi.

Redacció:

Magdalena Corason.

Benet Alegre.

Gabinet Mèdic de Xafardejos.

Magdalena Miraquefaig.

Disseny i Maquetació:

Cap Nom Informàtica.

Editor: La Ganyota Edicions.

Imprimeix: Imp. Sa Carussa.

Titoieta ràdio 107.5 FM

—PUJA, PUJA A L'AVIÓ AMB TITOIETA RÀDIO—

Realment resultà un èxit, la festa de Titoieta Ràdio, celebrada el passat mes de novembre al Pub Ca n'Esteve de Sa Plaça. Unes quatre-centes persones –ben comptades– gaudiren fins a la matinada d'un viatge de primera. No va mancar cap detall: la lenta i molesta facturació, el control de pes, els missatges de les hostesses, les palanganes de caramels, el deliciós i "variat" menú, la premsa, i fins i tot l'arribada dels passatgers un milió.

Aproximadament cada 15 minuts es sortejaren un caramull de regals: ulleres de plàstic, rellotges sense hores, prismàtics, cordes de botar, camisetes de Titoieta Ràdio, walmans, ràdio-transistors, serveis de perruqueria, encenedors de pedra i fins i tot la col·lecció completa d'uns mussicassetes d'en Toni Obrador (desconeixem els detalls de la seva carrera musical, però vos recomanem especialment el tema titulat "Oración").

Evidentment no va ésser possible viatjar per l'espai, però si viatjarem pel temps gràcies a la música dels anys 60 i 70 que sonà durant tota la vetlada.

No serà la darrera.

—L'INEVITABLE ASCENS DE CAMILO SESTO—

Molt sorpresos es mostren els personatges del programa "S'Ambigú" davant la reaparició de Camilo Sesto. Unes setmanes abans de fer-se pública la reaparició els personatges asseguraven que les cançons d'en Camilo pegarien fort aquest Nadal. Dit i fet. El cantant d'Alcoi està promocionant el seu nou llarga durada –mai me'n record del seu nom– després dels 5 anys que ha estat allunyat dels escenaris. Premonició? Coincidència?.

Esperem que passi el mateix amb na Bety Missiego.

—S'AMBIGÚ UN PROGRAMA INAGUANTABLE—

Sí, ho heu lletgit bé. No pot agradar a tothom. El programa de Titoieta Ràdio que res té a envejar als "culebrons" televisius és hores d'ara un dels més polèmics dels emessos fins ara per l'emissora local. Hi ha oients que no el suporten i així ho han fet saber als promotors de Titoieta Ràdio. La "digna" direcció de l'emissora ha decidit mantenir-lo en antena doncs s'ha comprovat que és rentable econòmicament –és l'únic que inclou publicitat– i per altra banda reb correspondència cada setmana –senyal inequívoca que té un públic fidel–.

—ÉS NADAL A TITOIETA RADIO—

El pròxim 24 de desembre a partir de les 20 hores serà Nadal a Titoieta Ràdio. Vos convidam a sintonitzar el 107.5 de l'FM mentre prepareu el sopar, enceneu els llumets de l'arbre, o simplement mirau el Betlem. Nosaltres posarem el torró i el cava –és un dir–. Després anirem a Matines.

—LES MATINES A TITOIETA RÀDIO—

Enguany novament Titoieta Ràdio realitzarà la retransmissió en directe de les Matines des de l'església d'Algaida. Una retransmissió que té com a finalitat possibilitar la participació en el misteri de Nadal de les persones que no és poden desplaçar a l'església aquesta nit tan especial.

—ALMODÓVAR I VILLALONGA A TEMPS DE CINEMA—

EL productor executiu de la pel·lícula "Tajones Lejanos", Agustin Almodóvar, fou entrevistat en el decurs del programa "Temps de Cinema" de la primera setmana del mes de novembre. Fou una entrevista molt interessant on es contaren diversos detalls sobre l'estrena de la darrera pel·lícula de Pedro Almodóvar i se n'avançaren d'altres sobre futurs rodatges.

També visità els estudis de l'emissora el director mallorquí Agusti Villaronga. El director de cinema ha rodat fins ara dues pel·lícules: "Tras cristal" i "El niño de la luna". En aquests moments treballa en dos nous projectes, "La muerte i la primavera" i "El aprendiz de brujo".

—ÉSSER DONA A ALGAIDA: UNA XERRADETA A LA LLUM D'UN QUINQUÉ—

Margalida Sureda (directora d'autoescola jubilada) i Maciana Maria Bibiloni (psicòloga) foren les primeres convidades de l'espai mensual "ES QUINQUÉ". El programa s'emet el darrer dissabte de cada més a partir de les 15 hores. La primera edició d'"ES QUINQUÉ" va està dedicada a les dones d'Algaida. Es tractava de conèixer les diferents perspectives de la realitat de cada dia a partir dels testimonis de les convidades. Resultà realment interessant.

—KINDOY: ELS MINUTS DE MÚSICA FRESCA A TITOIETA RÀDIO—

Cada dissabte a partir de les 16,30 hores arriba la música més "IN" a la sintonia de TITOIETA RÀDIO. Sense pressa, però sense pausa, els "kindoieros" vos ofereixen una hora de la millor música per escoltar tranquil·lament a casa, mentre pintau les parets de la vostra habitació o jugau al parxessi amb la moixeta... Atendran les vostres peticions -dins les possibilitats de la dicografia- al telèfon de TITOIETA RÀDIO que és el 12-50-76.

—FER DISSABTE: ¿COMPRAM O NO COMPRAM UNA ASPIRADORA?—

"Fer dissabte", el magazine de l'emissora d'Algaida, ha emès durant dos mesos el mini-espai "Titoieta, la figa flor de la ràdio local". Tres convidades molt especials han compartit amb els oïents del programa tots els seus coneixements sobre figues, figueres i figuerals. Són tant atentes i simpàtiques que fins i tot ens parlarem de figues de moro i també de figueres xineses.

Mestres tant els senyors conductors d'aquest programa no troben una companya presentadora. Estan pensant mecanitzar l'espai amb la compra d'una aspiradora MOULINEX.

ASSASSINAT PER ARCABUSSADES DE FRANCESC MAS I MULET L'ANY 1.656

A LA PLAÇA DE LA VILA D'ALGAIDA

Aquest crim comès a dues hores de la nit del diumenge 2 de gener de 1656 degué commoure tot el poble d'Algaida, ja que el mort era fill i gendre de dues importants famílies del mateix.

Francesc Mas i Mulet era fill de Francesc Mas de Gomera, possessió del terme de Lluçmajor, situada entre les possessions de Capocorp, Son Albertí, Son Vidal, Son Mut i la Gomera de Jaume Clar de Vallgornera. Un inventari publicat per B. Font Obrador de 1625 dóna idea de la importància d'aquest rafal.(1)

La mare, Margalida Mulet i Trobat, era filla del notari d'Algaida Miquel Mulet i de la dona Francina Trobat. Aquesta havia mort el 8 de setembre de 1619. Havia fet testament amb el notari Joan Bta. Mulet i foren marmessors seus el fill Miquel, prevere, i la filla Joana, beata. A més de Margalida, tenia una altra germana Prudència, dona de Pau Mas de Gomera, hereu d'aquell rafal. (2)

El notari Miquel Mulet ja era mort l'any 1614 ja que la seva viuda tenia plet aquest any amb Mariaina Torrens de Judí, segons una acta del nott. J. B. Mulet sobre la dot de dita Mariaina que pujava 250 lliures. (3)

La dona de Francesc Mas, assassinat en 1656, era filla de Joan Monblanch i Joana Reus, anomenada Margalida. Tenia un germà Miquel i una germana Pereta, dona de Toni Reus, que fou el testimoni presencial de la mort del seu cunyat.

Joan Monblanch era nét de Guillem i Catarina Manera i fill de Joan i Pereta Castelló. Va testar "penes" Bonaventura Thomàs en 1653, feia hereu el fill Miquel i deixava de dot 300 lliures a cada filla. El rafal de S'Heretat del padrí valia en 1578 1.000 lliures i el del seu pare 400 lliures.

La mare del mort Margalida Mulet va testar el 17 d'agost de 1654 amb el nott. B. Thomàs (4). Foren marmessors el fill Miquel, beneficiat de l'Església d'Algaida, l'altre fill Francesc i el Rt. Pere Joan Prats, vicari de dita església.

Deixava a Margalida "criada de la casa, filla de sos pares" 25 lliures de dot matrimonial, roba, dues quarteres de blat i dues d'ordi, condicionades a que no pugui demanar res de la servitut.

A la néta Margalida, filla de Francesc, 10 lliures en diners, un rosari de corall, dos "anelets" d'or, un davantal blanc i dos "agnets" d'or.

Hereus universals els fills Miquel i Francesc. A Miquel, el beneficiat, a condició que fos capellà, li tocava la sort de Son Gian, més les cases i corral dins Algaida, que confrontaven amb la plaça, cases i corral d'Antoni Jaume i altres fins al cantó del corral de Geroni Llaneres, qui confronten amb la part d'En Castelló tirant just a la partió de Jaume Prats "March", de Joan Monblanch i altres, advertint "que tot lo que està dins dites afrontes són de dites cases". Encara confrontava amb els corrals de Miquel i Guillem Sastre, el de Na Gallura i altres. Això demostra la grandària de dites cases i el seu corral que arribava fins a les cases de Joan Monblanch, pare de la seva nora, i que, com veurem, estaven segons la relació del crim a les afores de la vila.

Les altres terres s'havien de repartir entre els germans, però el Patronat del Benefici, fundat per la testadora a l'Església d'Algaida, al fill Francesc i després als seus fills.

Morí la testadora dia 23 del mateix mes i any.

(1) Font Obrador. Història de Lluçmajor. Vol. IV, pàg. 318-319.

(2) A.R.M. Llibre de Test. del nott. J.B. Mulet, sig. M-1175.

(3) Id. Llibre d'actes del nott. J.B. Mulet, sig. M-1177.

(4) Id. Llibre de Test. del nott. B. Thomàs, T-323.

La narració de l'assassinat amb totes les circumstàncies figura a l'Arxiu del Regne de Mallorca, Secció Audiència. (5)

La coberta del document diu: "Algayda 1656.-Inquisició rebuda de manamt. contra les personas in margine escritas culpadas de haver mort ab arcabussades la persona de Franc. Mas y Mulet, ut in processu contra fahent. La Regia Curia Criminal Prtis Regni Mayor. -Mort de Franc. Mas y Mulet. -Relator Mag. Bartolomeus de Armella. R.C.Dr.et I.R.C. -Algr Joseph Rexach. -Sba Joanne Nadal. -(marge) Contra no coneguts".

Fol 1. La informació comença amb l'avís de dita mort feta pel Batle Reial d'Algaida Pere Joan Ribes a la Règia Cort el 2 de gener.

Pere Joan Ribes era el propietari de Cabrera, situada entre els camins de Manacor i el de Petra i tenia per confrontants Son Munar de la Font, l'altra Cabrera de Jeroni Mesquida de Formiguera, establiments de Son Reus i terra de Miquel Mulet. Era batle de la vila des del 18 de maig de 1655.

Francesc Servera, a tres hores de la matinada del mateix dia, avisava al Lloctinent de Batle Macià Ribes que havien tirat tres arcabussades a Francesc Mas i Mulet a la plaça i que el ferit, amb cinc bales al pit, havia mort.

Fol 2. El dia vinent, 3 de gener, arribaren a Algaida el Mag. Sr. Bartomeu Armella, Jutge de la Règia Cort, Josep Rexach, algtzir reial, i Joan Nadal, escrivà de la Cúria Criminal. Es personaren a casa de Francesc Mas i Mulet, "en la entrada de la qual agegut en terra, ambolicat ab un lensol se ha vist un cos de home mort, de bones talles, vestit gipó angarina y calson de estamenya camellina, calsat calses pardas y sebates blanques, mostatxos y barba rossos, cabells rauls".

Foren cridats per reconèixer el mort Martí Capellà i Miquel Sastre, que confirmaren la identitat del difunt. El saig de la vila Pere Ignasi Pellicer va donar per tres vegades la veu "El

Rei te crida!" dirigida al mort i, complit aquest ritual, el Jutge Armella acordà que li fos donada cristiana sepultura.

Al fol 3v^o figura la declaració de la viuda Margalida Monblanch, de 25 anys d'edat. Digué: "esta nit passada a les primeres oracions Francesc Mas y Mulet occís, mon marit, surtí de esta ma casa en companya de Antoni Reus son cunyat y digueren anaven a casa de Joanna Monblanch sa sogre de dit mon marit y ma mare, que anaven a veura un malalt cunyat seu y al cap de alguna hora que ja esperava lo dit mon marit sentí un tró de arcabussada tot sol y al cap de molt poc altre tro de arcabussada a la plassa devers la Creu de Albenya y com jo tenia lo meu marit fora, me alsí y aní incontinent devers el lloch ahont havien tirat ditas arcabussades y a la que estava al portal de la casa per sortir viu y sent un tró y llamp de arcabussada devant la casa de Bartomeu Roig y no obstant axó jo arribí en dit lloc ahont havia sentides les dues primeres arcabussades y allí trobí lo dit Francesc Mas y Mulet, agegut en terra y diguí "que yhá mon marit" y ell may parlá paraula y incontinent lo aportaren a esta casa".

Preguntada pel jutge si sospitava d'algú o dels motius que podien tenir per matar el seu marit va dir: "En els sis anys que fa que som casada no sé hagi tenguda pendencia alguna".

Al fol 5v^o figura la declaració de la sogra del mort Joana Reus. Declara esser viuda de Joan Monblanch i tenir 64 anys. Que "vivía al carrer de Son Monblanch casi de les cases mes foranas de la vila". Que aquella nit els seus gendres En Mas i En Reus havien estat a ca-seva per veure un fill malalt, Miquel Monblanch. Que partiren de la casa a cosa de una hora de la nit. Després sentí les arcabussades i anà a la plaça i ja va trobar la filla vora el mort.

Tampoc sabia per quins motius l'havien assassinat ni tenia sospites de ningú.

La declaració de Miquel Sastre, conrador, figura al fol 7.

Interrogat, digué que, com que viu a la plaça, veïnat del mort, quan sentí les arcabussades entre la una i les dues de la nit del diumenge, va deixar el llit i sentí el Rt. Miquel Mas, germà del mort, que exclamava "ah lo meu germanet!" i va ajudar a portar el mort a la seva casa.

Al fol 8 figura la declaració d'Antonina, muller d'Antoni Sallencs, traçiner. Vivia prop de la casa d'En Mas i no es va llevar del llit ni sortí perquè estava sola.

Fol 9. Bernat Coll, bracer, que vivia a un cantó de la plaça, declara, com els altres testimonis, que va anar a veure què passava quan sentí les arcabussades i va veure el Rt. Miquel Mulet i Margalida Mulet que ploraven. (És error de l'escrivà, ja que els llinatges eren Mas i Mulet, i Monblanch la dona).

També, al fol 10, declara la dona de Joan Sastre, Joana, que tampoc sap res ni sospita de persona.

La declaració al fol 10vº de Caterina, muller de Miquel Sastre i Pou, de 50 anys, que també vivia a la plaça, no dóna tampoc cap clarícia del fet. Un altre veïnat de la plaça era Guillem Sastre, conrador, de 60 anys. Tampoc sospita de ningú.

Miquel Fiol, moliner, tenia la casa veïnada de la plaça i declara com els anteriors. Tenia 53 anys. Fol 12vº.

Al fol 13vº figura la declaració d'Antoni Munar, als Font, fadrí, fill de Pere, ferrer d'ofici, de 24 anys. Vivia a la plaça. Va sentir les arcabussades i un poc més tard el Lloctinent de Batle li va tocar a la porta i li va dir "Que seguí el Rei"; varen acudir a la casa del mort, però tampoc sabia res ni tenia sospites.

A la seva declaració el Lloct. de Batle Macià Ribes, de 37 anys, diu que acudí a la plaça amb la vara reial, en absència del Batle Pere Joan Ribes i que no sap res sobre les causes del delictes.

Al fol 16 figura una Requisitòria de l'alguatzir reial Josep Reixac, de manament del Procurador Fiscal de

la Règia Cort, perquè Antoni Reus, cunyat de Francesc Mas i Mulet i testimoni del crim, en pena de 500 lliures franques, el divendres proper vinent es presenti en les presons reials. El qual manament diu que féu personalment.

Dictamen del Fiscal de la Règia Cort al fol 17.

El Dr. Guillem Alcover, Procurador Fiscal, diu que en vista que les declaracions i informacions rebudes no han donat cap indici per descobrir els criminals ni figuren proves contra persona alguna, mana que es facin les crides pels llocs acostumats i es donin els premis acordats als qui contribuïran a la detenció dels delinqüents.

Als fols 19-20 declara el principal testimoni, Antoni Reus, cunyat del mort. Diu tenir 48 anys, conrador d'ofici. Que a toc d'oracions anaren de la casa d'En Mas a la de la sogra Joana Monblanch per veure el cunyat malalt. Sobre dues hores de la nit partiren per tornar a les seves cases. Arribats a la plaça, se separaren anant en Mas cap amunt i ell cap avall. En voltar el cantó i caminat cinc o sis passes, va sentir una veu d'home que deia: "Teniu-vos qui sou!" Me vaig girar encontinent i vaig veure un llampeg de foc alt de una paret de un corral de la casa de Bartomeu Roig 'Damiana' ahont no y está ningú". Afegeix que, pres de por, va tornar endarrera i entrà a casa seva pel corral. No va atrevir-se a sortir més i va sebre la mort del cunyat per la seva sogra. Que quan tiraren les arcabussades no va veure cap dels qui tiraren darrera la paret i que no sospita de ningú.

Acabada aquesta Informació sobre la mort de Francesc Mas i Mulet amb la declaració feta a Ciutat per Antoni Reus, fou enviada al Virrei, Lloctinent i Capità General de Mallorca i de les Illes l'Il·lustre Sr. D. Llorenç Ram de Montoro Martínez de Marciella, Conte de Montoro.

ANTONI SASTRE DE SA TORRETA

PINA

UNS BALCONS MERAVELLOSOS: Tal vegada són pocs els pineros, i tal vegada n'hi hagi, però per l'aprop que ho tenim i tan avesats a veure-ho no en facin cas o o s'hi han fixat, en aquests balcons meravellosos que tenim. Jo personalment fins l'altre diumenge a un d'ells no l'havia descobert.

Em referesc a aquests balcons naturals que tenim, que no tenen portes ni barana, que estan oberts a tothom, que estan allà esperant que sortim a guaitar per ells i ens delectem amb les seves vistes, que d'anys enrera mostren als qui hi guaiten. El que vaig descobrir fou el que hi ha damunt l'hort de la possessió de Son Servera, al cap d'alt del petit puig, allà on comença el pinar. Vaig quedar meravellat i un poc boca oberta quan el vaig descobrir. Eren les tres de l'horabaixa i el fluix sol de novembre s'obria pas entre la boirina llunyana, que li donava un to melancòlic a l'horabaixa, amb la silueta del puig de Cura al fons. Fou una visió que, encara que la conegués, m'impressionà, vista d'aquell punt pareixia distinta, amb els baixos, i amb el torrent al bell mig del comellar, i les terres llaurades, amb els colors marronencs i blanquinosos dels goretts acabats de fer, amb qualche redol verd estrepollat. Em semblà com una visió romàntica de l'època Mitjana, com un escenari de qualche pel·lícula, emperò captada directament pels meus ulls, no per les càmeres. Visió que em produí un fort batec del cor, enmig del silenci només romput pel belar i els picarols d'una guarda d'ovelles als fons, enmig de l'esglai d'uns ulls ben oberts; em pareixia mentida que els camps que tantes vegades he trepitjat em fossin estranys, com si per primera vegada descobrís aquella bellesa, que tantes vegades tenim tan aprop, emperò no hem vist o no hem sabut descobrir, i que només quan miram bé, amb els ulls interiors del cor, podem descobrir.

És molt important que per poder estimar el que ens envolta, és a dir, allò que és nostre, del poble, primer ho vegem, sapiguem que és allà, perquè si no no en feim cas i ens és igual, si hi és o no, o si l'espenyen, o si el trepigen, destruant-lo; en canvi si l'hem descobert, si l'hem vist amb els ulls del cor, l'estimam, l'apreciam, i si el fan malbé pareix com si ens arrabassassin una mica del nostre cor, sentim el greu que ens sap veure que es destrueix una cosa hermosa.

En guaitar per aquestes finestres que hi ha a Pina, pareix com si l'home fos un petit gra, ens adonam de l'hermós que és aquest món on vivim i ens produeix una gran tranquil·litat i pau d'esperit.

Un altre balcó és la vista que hi ha damunt les coves, molt similar a l'anterior, però des d'un altre angle.

I el tercer balcó que conec és el que hi ha davant les cases de Son Miquelet, amb Montuiri al fons. Tots ells són d'una gran bellesa que esper que pogueu gaudir tots per molts d'anys.

CORO: El passat 24 de novembre, festa de Santa Cecília, l'Orfeó de Castellitx va donar un concert a l'església d'Algaida; a part de les pineres i pineros que hi canten, els va acompanyar a l'orgue na Francisca Vallespir Munar de Can Pau.

I xerrant de música, hem sabut que el cor de l'església està assajant per les maitines. Volen que per la seva part, la musical i de càntic, surtin ben lluides i alegres, per això s'han posat a assajar amb temps. La nostra enhorabona per la seva labor dins el poble, que tal vegada passa desapercibuda. És una altra institució desinteressada, que du el seu treball i exigeix un temps perdut en els assaigs. Gràcies per la seva labor i constància i esperem poder-los sentir moltes vegades.

CENTRE SANITARI: L'Ajuntament continua amb les obres del Centre Sanitari, que per cert estan bastant avançades; esperam que els pineros prest es puguin aprofitar dels seus serveis.

(Acaba a la pàgina 29)

ESPORTS

ESCACS

El club d'escacs d'Algaida continua participant al torneig individual de Mallorca amb l'aportació de 4 jugadors integrants del nostre club.

Quan duen 6 jornades disputades es troben així:

Toni Ripoll 3'5 punts

Tomeu Ripoll 2'5 punts

Xesc Oliver 2 punts

Joan Vanrell 1'5 punts

Aquesta puntuació és damunt 6 punts possibles.

Els integrants del club cada diumenge horabaixa tenen entrenament al local de l'agrupació socialista.

Això vol dir que tots els aficionats qua vulguin fer o contemplar una partida d'escacs hi estan ben convidats.

FUTBOL

Després de dos mesos de no posar els resultats dels nostres equips farem un poc de balanç del que ha estat el futbol darrerament al nostre poble.

Benjamins

Els més petits realment començaren molt malament ja que després de les primeres 4 jornades duien 34 gols en contra i no havien aconseguit fer-ne cap. Però la cosa s'ha compost molt, però molt perquè aconseguiren guanyar tres partits i això ha encoirat molt a tots els nostres petits jugadors. Ànim.

Els resultats han estat:

Algaida-Badia C.M. 0-10

Algaida-Muntuíri 0-5

Algaida-Porto Cristo 0-17

Avance-Algaida 1-0

Algaida-Escolà 3-1

Porreres At-Algaida 1-3

Algaida-Felanitx 2-10

Barracà-Algaida 2-8

Infantils

Després d'un començament també fluix pareix que els infantils es componen, al manco varen guanyar el darrer partit disputat fa tres setmanes.

Diguem que en Biel Capellà per motius de feina ha deixat la direcció de l'equip infantil a Guillem Nicolau.

Algaida-Montaura 1-4

Ramon Llull-Algaida 4-1

Algaida-Platges Arenal 4-7

La Salle Man- Algaida 0-5

Segona Regional

Després d'un bon començament de lliga i d'una satisfactòria situació de l'equip, en Tòfol Ors va deixar d'entrenar l'Algaida i n'ha agafat les responsabilitats n'Andreu Roig, vell conegut de l'afició perquè ja ha entrenat els juvenils uns quants d'anys.

Seguint amb l'equip hem de dir que fa un bon paper ja que tant sols es va trevalar un poc amn el Lluçmajor i amb el Valdemossa, però per contra han arrabassat punts a casi tots els desplaçaments.

Aquest principi de mes haurà passat pes camp des Porrassar el Ferriolenc, primer classificat invicte; esperam que els nostres li llevin es "virgo" de les derrotes.

Els darres resultats han estat:

Algaida-La Salle 3-1

Santa Maria- Algaida 2-2

Algaida-Barracà 1-0

Montaura-Algaida 1-1

Algaida-Valldemossa 0-1

Puigpunyent-Algaida 0-1

L'equip es troba en cinquena posició a cinc punts del líder.

HANDBOL

Una nova activitat esportiva federada ha entrat al nostre poble; es tracta del handbol ja que s'ha constituit com a club i participa amb dos equips, infantils i seniors, a la competició regional.

No cal dir que desitjam el màxim de satisfaccions a aquest grup de persones, directius, jugadors i aficionats, i esperam molts de triomfs pel bé de l'esport algaiddí.

La directiva d'aquest club està formada per:

President: Miquel Munar
 Vicepresident: Guillem Mascaró
 Tresorer: Angel Argües
 Directius: Pep Noguera
 Toni Barceló
 Delegat: Pep Noguera

Com a entrenadors compten amb l'experiència de Paco Barceló a l'equip infantil i de n'Angel Argües i Toni Barceló a l'equip dels grans.

Resultats dels infants:

C.H.Algaida-Palma 10-5

Skal- C.H.Algaida 15-8

C.H.Algaida- Sta Magdalena Sofia 12-12

Son Oliva-C.H.Algaida 5-6 (Suspès al descans per pluja)

Resultats senior masculí

C.H.Algaida- Gels 8-14

Pròximament començarà la competició femenina amb equips juvenils i seniors.

S'ha començat la campanya de socis per equilibrar el dèficit ja que s'han de desplaçar dues vegades a Menorca i dues a Eivissa. Les quotes són:

Homes 3000 pts

Dones 2000 ¢

De 14 a 18 anys 1500 ¢

Menors que 14 anys, gratis

Esperam la col.laboració de tots els aficionats.

JOAN TROBAT

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Miquela Sastre Jaume. Va morir dia 30 d'octubre a l'edat de 96 anys.

Miquel Trobat Capellà. Ens deixà dia 14 de novembre als 87 anys.

Antònia Servera Luis. Morí dia 14 de novembre i tenia 40 anys.

NAIXEMENT

Maria Fullana Amengual, filla de Jaume i Maria. Va néixer dia 25 d'octubre.

PINA

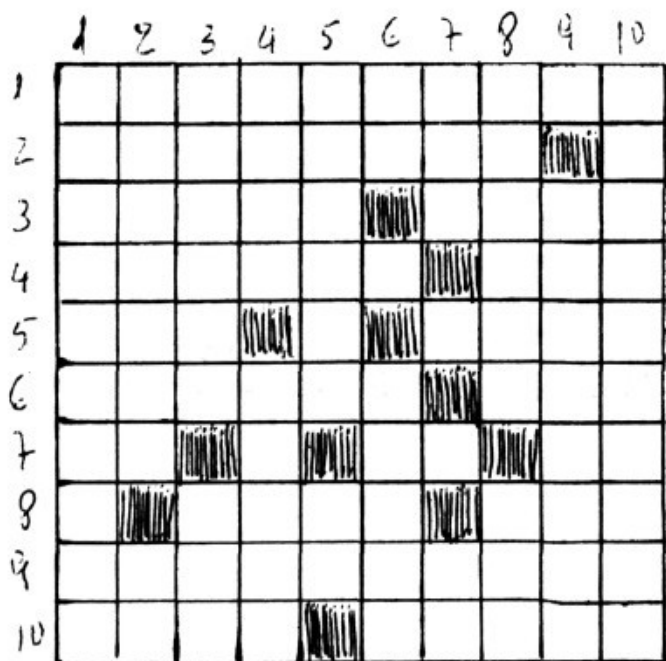
GRUP EXCURSIONISTA: Continuen amb les seves sortides. La darrera va ser a Sa Rateta; ens diuen a veure si vos animau, que ells hi estan molt animats.

DEFUNCIÓ: Dia 7 d'octubre va morir Felip Ramis Trobat als 86 anys d'edat. En pau descansi.

I res més, com no sigui desitjar-vos unes Bones Festes de Nadal, sobretot que les passeu amb molta d'alegria. Molts d'anys.

XESC OLIVER

PASSATEMPS

Horitzontals: 1. Topònim d'Algaida. 2. Corpulència, gruix. Punt cardinal. 3. Assecat, eixugat. Via, carretera. 4. Banyut, cabró (al revés). Mesura lineal aproximativa. 5. Aniré (al revés). Triti. Fruit de certes plantes cucurbitàcies. 6. Substància de l'interior de certes conquilles (plural). Nom d'un músic peruà. 7. Anar. Punt cardinal. Existeix. Conjunció copulativa. 8. Cinc-cents. Tuberculosi pulmonar (al revés). Adverbi de quantitat (al revés). 9. Aplaudida, aclamada. 10. Branca, brot. Deficient, malmès.

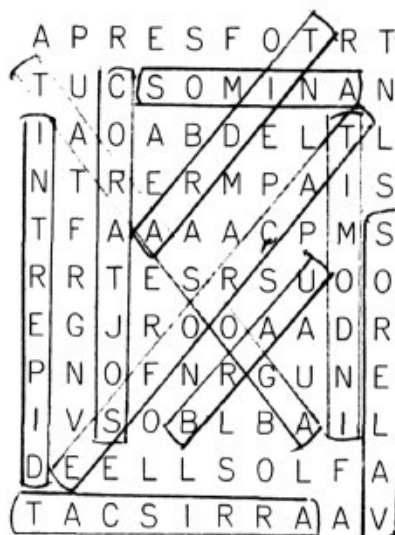
Verticals: 1. Peça interior femenina. 2. Remullar, amaran. Es dirigeix. 3. Perit, entès. Cap vegada (al revés). 4. Fossa, excavació (al revés). Espiral. 5. Figura retòrica basada en una atenuació. Dos. 6. Asstat. Cent. Senceres, completes (al revés). 7. Mamífer bòvid. Mil. Punt cardinal. Article personal. 8. Recorreguts, trajectes. Arran (al revés). 9. Triti. Desgraciada. 10. Animadversió, odi.

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàgina 31.

I P E R M O J L T Q
P I T C I D E N E B
A X U E F A S C A I
L T E S G R U A T R
O U N A P E I I I A
C P C A T T T N L D
S A O E T S A T E E
E C I N U G I U M C
E S M G A I P R R R
E S A L E S I A A E
R D E S P E R A C M
T F R A N C I S C A

Sopa de lletres

Es tracta de localitzar deu noms de membres de diferents ordes religiosos. Amb les lletres que vos sobrin llegireu un "amonestament" de Fra Anselm Turmeda.

Solució a la passada sopa de lletres: Una vegada eliminats els deu sinònims de "valent", podeu llegir: "Aprés fortuna bell temps fa, / après gran núvol bell sol fa" (Anselm Turmeda).

UNA XERRADETA... (acabament)

Quin és el paper dels alumnes en tot el procés de treball?

Sense ells hagués estat impossible dur a terme l'experiència i no tendria cap sentit realitzar-la. Els alumnes participaren activament i plenament des del començament fins al final de tot el procés, menys en els apartats d'adaptació del guió, el muntatge i la incorporació del so que va ser feina exclusiva nostra, de les mestres, i molt laboriosa ja que no comptàvem amb aparells adequats. Volem agrair la col·laboració de pares i altres persones que ens ajudaren. Ara bé, l'experiència ha estat molt gratificant i totalment positiva.

Creus que la nostra literatura infantil escrita en català és un material prou interessant i útil per a l'escola?

Crec que sí. Precisament el treball que férem l'any passat, que consisteix en dos quaderns de fitxes per als alumnes a més de la guia per als mestres parteix de les lectures dels llibres "La Bella Ventura" de Miquel Rayó i "El Corsari de l'Illa dels Conills" de Gabriel Janer Manila; elegirem aquests llibres per la gran riquesa de vocabulari i d'expressions de la llengua catalana, pel seu gran poder de comunicació i de descobrir i fer manifestar sentiments.

És a l'edat d'onze i dotze anys quan els nins i nines descobreixen el poder de llegir, llavors és objectiu de tots els ensenyants d'orientar-los i aconsellar-los lectures que ho facilitin i potenciïn, i crec que la nostra literatura és molt bon material per treballar a l'escola.

Creus que els ensenyants, en general, disposen dels mitjans necessaris per poder fer una feina creativa?

No. Quan vols fer una activitat que surt un poc del corrent te trobes un poc o un molt travada. En primer lloc aquest tipus de feines és molt millor fer-les en equip i no és fàcil avenir-te amb altres companys, però afortunadament en pots trobar, perquè això implica dedicar-hi hores extres, preocupacions i inclús doblers propis. A més les escoles no solen tenir tot el material necessari com màquina de vídeo, mesclador d'imatges i sons, ni

doblers per destinar a aquestes activitats. Darrerament els Centres de Recursos i les subvencions als Grups de Treball dels Centres de Professors ajuden a minvar aquestes deficiències.

En què consisteix el premi?

Consisteix en un diploma i 100.000 ptes en metàl·lic a compartir. Ara bé, per a nosaltres, na Francisca i jo, és molt més gratificant el premi en si, pel que significa de reconeixement d'una experiència pedagògica que disfrutàrem fent-la i ara la valoram molt positivament.

Què significa el premi per a una persona dedicada a l'ensenyament?

Els premis estimulen, però mai cap experiència pedagògica ni de cap tipus s'ha de realitzar tenint com a finalitat la participació a una convocatòria de premis. Hi ha molts de mestres i equips de mestres que realitzen activitats prou interessants i que els altres ensenyants hauríem de conèixer; per això s'hauria de crear un sistema que difongués tot aquest material.

Des de la teva perspectiva, com veus la relació Conselleria-MEC. Es treballa realment per aconseguir una escola pública, arrelada i de qualitat?

Com saps molt bé, aquí a les Illes Balears encara no tenim competències en educació, per això depenem del MEC, però el responsable de l'ensenyament de la llengua catalana és la Conselleria d'Educació del Govern Balear i aquest fet ha creat sovint una situació de tirar-se la pilota, de donar-se mútuament les culpes, i això no duu enlloc, només a empitjorar més les coses. És trist dir-ho, però no es treballa prou ni a fons per aconseguir aquesta escola nostra, pública, arrelada al medi i de qualitat que desitjam.

Com que diuen que no hi ha dos sense tres, suposam que ben prest t'haurérem de tornar a felicitar. Que puguis continuar fent bona feina per molts d'anys.

JERÒNIA OLIVER

UNA XERRADETA AMB...

CATALINA MARTORELL

No calen presentacions, na Catalina és ben coneguda per la seva activitat i participació a diferents nivells dins el poble. Simplement hem d'explicar el motiu d'aquesta xerradeta, i hem de començar per donar-li l'enhorabona. Enguany, per segona vegada consecutiva, na Catalina ha aconseguit un dels premis F. de B. Moll que atorga la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Balear, dins el marc de la Setmana del Mestre. El lliurament d'aquests premis va ser el passat 27 de novembre a l'Auditori de Palma.

El curs passat la companya de feina fou Magdalena Maiol i aquest any ha estat Francisca Bauçà. Totes tres, des de l'escola pública Joan Mas i Verd de Montuïri, han elaborat els treballs mereixedors dels guardons.

Catalina, podries començar explicant com va sorgir la idea de participar a aquesta convocatòria de la Conselleria.

Primerament m'agradaria dir-vos que el treball presentat és una experiència de cinema escolar fet amb els alumnes de 5è nivell de l'escola de Montuïri, durant el curs passat, a partir de la novel·la infantil "La Bella Ventura" de Miquel Rayó i Ferrer. Aquesta experiència és un treball de classe; per tant quan començarem la tasca de realitzar una pel·lícula no pensàvem, ni molt menys, en presentar-la a cap convocatòria de premis. Prova d'això és que fins al setembre passat no ens animàrem a presentar-la.

Sabem que hi ha relació entre el treball de l'any passat i el d'enguany, com és això?

Molta, tanta que sense el treball de l'any passat no s'hagués pogut fer el d'enguany. La pel·lícula és la darrera etapa de tot un treball de llengua que consisteix en tres parts:

-Lectura del llibre "La Bella Ventura".

-Realització de les fitxes del quadern d'activitats, treball de l'any passat.

-Elaboració de la pel·lícula.

Com veis, no es podia fer la darrera passa sense haver donat la primera i la segona.

Després d'haver fet la lectura i les fitxes corresponents adaptarem la novel·la a guió cinematogràfic, distribuïrem els personatges, triarem els llocs naturals per al rodatge, confeccionarem els vestits i altres elements, treballarem els diàlegs, assatjarem les escenes i finalment ens posarem a gravar amb una màquina de vídeo familiar. Després va venir tot el muntatge i la incorporació del so i de la música.

(Segueix a la plana anterior)